

Opnieuw de Sint Pietersberg

"... zoo kom ik op wat ons de laatste maanden 't meest heeft bezig gehouden, onze Pietersberg. 't Genootschap heeft hier op de bres gestaan om te verdedigen dezen natuurschat. Of 't geholpen heeft? Nog steeds is geen beslissing genomen. Maar dit stemt ons al tot vreugde. Een hernieuwd onderzoek van B. en W. is begonnen, de regeering heeft laten vragen of werkelijk de afgraving grootere afmetingen heeft aangenomen, dan van zekere zijde werd beoordeeld. Eén persoon nauw met deze zaak betrokken, is naar den Haag ontboden. Zie dat alles stemt tot vreugde. Mocht onze St. Pietersberg vallen, wel niemand kan ons Genootschap iets verwijten. De groote bladen hebben 't heel publiek op de hoogte gehouden van wat ons Genootschap deed. Alle groote lichamen werden aangeschreven en hebben ons meestal gesteund door op ons verzoek B. en W. en de raadsleden aan te schrijven. Een petitionnement door ons op touw gezet had een prachtig resultaat. Honderden handteekeningen konden wij aanbieden aan heeren leden van den Gemeenteraad. Wij hebben onzen plicht gedaan. Mocht de St. Pietersberg er aan gaan, welaan dan kunnen onze tegenstanders niet anders zeggen dan: "Ze waren taai. Makkelijk is 't niet gegaan."

Bovenstaand citaat is afkomstig uit het jaarverslag van de secretaris van het Genootschap (toentertijd de heer G.H. Waage), dat besproken werd op 18 juli 1925. Eertijds werd actie gevoerd tegen het voornemen om op grote schaal mergel te gaan winnen in de Sint Pietersberg. Dat deze acties uiteindelijk niet succesvol waren is bekend. Het verslag van de secretaris d.d. 31 augustus 1926 meldt dit als volgt: "Wat den St. Pietersberg betreft, 't is vechten geweest tegen de bierkaai. De leden weten reeds, er komt een cementfabriek. Dit jaar werd aan twee leden van de 2de Kamer der Staten Generaal op verzoek inlichtingen gegeven omtrent dit vandalisme, waarvan we in Nederland geen weerga vinden."

Nu, ruim 60 jaar later, weten we dat de aantasting van de Sint Pietersberg nog omvangrijker is geworden, dan men eertijds bevroedde. Er zal niet veel meer dan een soort van holle kies van de berg overblijven. Dit neemt echter niet weg, dat dat wat resteert nog steeds de moeite waard is, en dat er met goede beheersmaatregelen nog heel wat te herstellen is. Ja zelfs kan er op den duur nog wel weer iets gewonnen worden, wanneer in de groeve die na de mergelwinning overblijft rekening gehouden wordt met de natuurlijke waarden die zich er (kunnen) ontwikkelen.

In de afgelopen jaren zijn er door verschillende instanties plannen ontwikkeld voor de toekomst van de Sint Pietersberg. Deze zijn met name gericht op ontwikkelingen in de toeristische/recreatieve sfeer, en doen eigenlijk geen recht aan het feit, dat de berg (nog steeds) een natuur- en cultuurhistorisch monument van internationale allure is.

Om die reden heeft het Genootschap nu zelf een visie ontwikkeld op de toekomst van de Sint Pietersberg, waarbij de natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk als uitgangspunt zijn gekozen. Deze visie is neergelegd in een rapport onder de titel 'Met dubbel krijgt geschreven? Visie op de toekomst van de Sint Pietersberg'. Het rapport is toegezonden aan instanties die bij de gedachtenvorming en besluitvorming over de Sint Pietersberg betrokken zijn (geïnteresseerden kunnen een copie van het rapport verkrijgen door het overmaken van f 9,- op giro nr. 1036366 van het Genootschap, onder vermelding van 'dubbel krijgt').

In het rapport wordt meer dan alleen een pleidooi gehouden voor een betere bescherming van de natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied. In een planologisch voorstel wordt een mogelijke ontwikkeling aangegeven voor zowel de bovengrond als de ondergrond van de Sint Pietersberg. Hierbij is geprobeerd om met zo weinig mogelijk ingrijpende veranderingen de natuur- en cultuurhistorische, de recreatieve, de educatieve en de agrarische belangen op en in de Sint Pietersberg optimaal op elkaar af te stemmen. Al met al geen grootscheepse plannen, maar een visie die uitgaat van de bestaande infrastructuur en de al aanwezige voorzieningen: iets nieuws op de fundamenteën van het oude. Dat een daadkrachtig (conserverend) beleid voor de Sint Pietersberg, zowel boven- als ondergronds, ook mogelijkheden kan bieden voor een modern menselijk gebruik, wordt in de visie meer dan eens benadrukt. Het is echter een politieke keuze, om de geopperde mogelijkheden om te zetten in concreet beleid.

Het is van ganser harte te hopen, dat deze visie serieus genomen wordt en daardoor een bijdrage levert aan het verdere behoud (en de verdere ontwikkeling) van de berg, en dat we niet -zoals eertijds Waage- na verloop van tijd tot de conclusie behoeven te komen, dat het allemaal voor niets is geweest.

Iets heel anders is, dat U bij het ontvangen van dit Maandblad reeds bemerkt zult hebben, dat het een ongewoon grote dikte heeft. Dit komt door het opnemen van een omvangrijk artikel over hakhoutbeheer in Zuidlimburgse hellingbossen. De extra pagina's die hiervoor nodig waren konden gefinancierd worden dank zij een subsidie van het Ministerie van Landbouw en Visserij.

A.J. Lever